

Forslag

til

Lov om ændring af lov om naturbeskyttelse og lov om havstrategi¹

(National liste med handelsforbud mm. over for visse invasive arter og ajourføring af bilag 1 til lov om havstrategi)

§ 1

I lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 121 af 26. januar 2017, foretages følgende ændring:

1. Efter § 31 indsættes:

»§ 31 a. Miljø- og fødevareministeren kan i overensstemmelse med artikel 12 i forordning om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter fastsætte regler om anvendelsen af forordningens artikel 7 (1), og artikel 8 på visse invasive ikkehjemmehørende arter i Danmark.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om en overgangsordning vedrørende selskabsdyr og erhvervsmæssige bestande af invasive ikkehjemmehørende arter, der omfattes af stk. 1. Ministeren kan herunder fastsætte regler om hold og transport af dyr som led i udfasning af den pågældende art.

§ 2

I lov om havstrategi, jf. lovbekendtgørelse nr. 117 af 26. januar 2017, foretages følgende ændringer:

1. I fodnoten til lovens titel indsættes efter "Loven gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF af 17. juni 2008 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger (havstrategirammedirektivet), EU-Tidende 2008 nr. L 164, side 19": "og Kommissionens direktiv (EU) 2017/845 af 17. maj 2017 om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF for så vidt angår de vejledende lister over elementer, der skal tages hensyn til under udarbejdelsen af havstrategier, EU-Tidende 2017 nr. L 125, side 27"

2. Bilag 1 affattes som bilag 1 til denne lov.

§ 3

1. Lovens § 1 træder i kraft den 1. december 2017.

2. Lovens § 2 træder i kraft den 7. december 2018.

1. Loven gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF af 17. juni 2008 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger (havstrategirammedirektivet), EU-Tidende 2008 nr. L 164, side 19 og Kommissionens direktiv (EU) 2017/845 af 17. maj 2017 om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF for så vidt angår de vejledende lister over elementer, der skal tages hensyn til under udarbejdelsen af havstrategier, EU-Tidende 2017 nr. L 125, side 27.

§ 4

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Vejledende lister over økosystemernes elementer, menneskeskabte belastninger og menneskelige aktiviteter, der er relevante for havområderne

(omhandlet i §§ 6-9)

Tabel 1

De marine økosystemers struktur, funktion og processer

med særlig relevans for § 6, stk. 1, nr. 1, § 7 og § 9

Tema	Økosystemets elementer	Mulige parametre og karakteristika (bemærkning 1)	Relevante kvalitative deskriptorer som fastsat i bilag 2 (bemærkning 2 og 3)
Arter	Artsgrupper (bemærkning 4) af havfugle, havpattedyr, havkrybdyr, fisk og blæksprutter i havregionen eller subregionen	Variation i rum og tid for hver enkelt art eller bestand: — udbredelse, tæthed og/eller biomasse — størrelse, alder og kønsfordeling — frugtbarhed, overlevelseshastighed og dødelighed/skadesfrekvens — adfærd, herunder bevægelser og migration — artens habitat (omfang, egnethed) Gruppens artssammensætning	1), 3)
Habitater	Overordnede habitattyper i vandsøjlen (pelagisk) og på havbunden (bentisk) (bemærkning 5) eller andre habitattyper, herunder deres tilknyttede biologiske samfund i hele den pågældende havregion eller subregion	For hver enkelt habitattype: — habitatets udbredelse og omfang (og volumen, hvis det er relevant) — arternes sammensætning, tæthed og/eller biomasse (variation i rum og tid) — arternes størrelses- og aldersfordeling (hvis det er relevant)	1), 6)

		—fysiske, hydrologiske og kemiske karakteristika Dertil for pelagiske habitater: — koncentration af chlorophyl a —hyppigheden og omfanget af algeopblomstring	
Økosystemer, herunder fødenet	Økosystemets struktur, funktion og processer, som omfatter: —fysiske og hydrologiske karakteristika — kemiske karakteristika — biologiske karakteristika — funktioner og processer	Variation i rum og tid af: — temperatur og is —hydrologi (bølger og vandstrømme, opvældning af bundvand, blanding, opholdstid, tilførsel af ferskvand, havniveau) — dybdeforhold —turbiditet (indhold af silt/sedimenter), gennemsigtighed, støj — havbundssubstrat og havbundsmorfologi —salinitet, næringsstoffer (N, P), organisk kulstof, opløste luftarter (pCO ₂ , O ₂) og pH-værdi —sammenhæng mellem habitater og arter af havfugle, havpattedyr, havkrybdyr, fisk og blæksprutter — struktur i de pelagisk-bentiske samfund — produktivitet	1), 4)

Bemærkninger til tabel 1

Bemærkning 1: Denne kolonne indeholder en vejledende liste over relevante parametre og karakteristika for arter, habitater og økosystemer, som afspejler de parametre, der påvirkes af belastningerne i tabel 2 i dette bilag og er relevante for de kriterier, der er fastlagt af Europa-Kommissionen i henhold til direktivet. De enkelte parametre og karakteristika, der er beregnet til at blive anvendt i forbindelse med overvågning og vurdering, bør fastslås i henhold til kravene i loven, navnlig kravene i §§ 6-9.

Bemærkning 2: Tallene i denne kolonne henviser til de nummererede punkter i bilag 2.

- Bemærkning 3: Kun de tilstandsbaserede kvalitative deskriptorer nr. 1), 3), 4) og 6), for hvilke der er opstillet kriterier af Europa-Kommissionen i henhold til direktivet, er opført i tabel 1. Alle de andre belastningsbaserede kvalitative deskriptorer i bilag 2 kan være relevante for hvert enkelt tema.
- Bemærkning 4: Disse artsgrupper præciseres yderligere i del II i bilaget til Kommissionens afgørelse (EU) 2017/848 af 17. maj 2017 om fastlæggelse af kriterier og metodiske standarder for god miljøtilstand i havområder samt specifikationer og standardmetoder for overvågning og vurdering og om ophævelse af afgørelse 2010/477/EU.
- Bemærkning 5: Disse overordnede habitattyper præciseres yderligere i del II i bilaget til afgørelse (EU) 2017/848.

Tabel 2

Menneskeskabte belastninger, anvendelsesformål og menneskelige aktiviteter, der befinder sig i eller påvirker havmiljøet

2a Menneskeskabte belastninger af havmiljøet			
med særlig relevans for § 6, stk. 1, nr. 1 og 2 og §§ 7-9			
Tema	Belastning (Bemærkning 1)	Mulige parametre	Relevante kvalitative deskriptorer som fastsat i bilag 2 (bemærkning 2 og 3)
Biologisk	Tilførsel eller spredning af ikkehjemmehørende arter	Intensiteten og variationen i rum og tid af belastningen i havmiljøet samt ved belastningens udspring, hvis det er relevant Til vurderingen af belastningens miljømæssige påvirkning udvælges de elementer og parametre, der er relevante for økosystemet, fra tabel 1	2)
	Tilførsel af mikrobielle patogener		
	Tilførsel af genetisk modificerede arter og flytning af hjemmehørende arter		
	Tab af eller ændringer i de naturlige biologiske samfund på grund af opdræt af dyrearter eller dyrkning af plantearter		
	Forstyrrelse af arter (f.eks. i yngle- hvile- og fourageringsområder) som følge af menneskelig tilstedeværelse		
	Udnyttelse af eller dødelighed/skader hos vilde arter (forårsaget af erhvervsfiskeri og rekreativt fiskeri samt andre aktiviteter)		3)
Fysisk	Fysisk forstyrrelse af havbunden (midlertidig eller oprettelig)		6), 7)

	Fysisk tab (som følge af permanente ændringer i havbundens substrat eller morfologi eller af indvinding af havbundens substrat)		
	Ændringer af de hydrologiske forhold		
Stoffer, affald og energi	Tilførsel af næringsstoffer — diffuse kilder, punktkilder, atmosfærisk deposition		5)
	Tilførsel af organisk materiale — diffuse kilder og punktkilder		
	Tilførsel af andre stoffer (f.eks. syntetiske stoffer, ikkesyntetiske stoffer, radionukleider) — diffuse kilder, punktkilder, atmosfærisk deposition, akutte hændelser		8), 9)
	Tilførsel af affald (fast affald, herunder mikropartikler)		10)
	Tilførsel af menneskeskabt lyd (impulsløyd, kontinuerlige lyde)		11)
	Tilførsel af andre former for energi (herunder elektromagnetiske felter, lys og varme)		
	Tilførsel af vand — punktkilder (f.eks. saltvand)		

2b Anvendelsesformål og menneskelige aktiviteter, der befinder sig i eller påvirker havmiljøet	
med særlig relevans for § 6, stk. 1, nr. 2 og 3 (kun aktiviteter, der er markeret med *, er relevante for § 6, stk. 1, nr. 3), § 8 og § 10.	
Tema	Aktivitet
Fysisk omstrukturering af floder, kystlinjer eller havbunden (vandressource-forvaltning)	Landvinding
	Kanalbygning og andre ændringer af vandløb
	Kystsikring og beskyttelse mod oversvømmelser*
	Offshoreanlæg (til andre formål end olie/gas/vedvarende energi)
	Omstrukturering af havbundens morfologi, herunder opgravning/uddybning og klappning af materiale*
Udvinding af ikkelevende ressourcer	Udvinding af mineraler (bjergarter, metalmalme, grus, sand, skaller)*

	Udvinding af olie og gas, herunder tilhørende infrastruktur*
	Udvinding af salt
	Udvinding af vand*
Energiproduktion	Vedvarende energiproduktion (vind, bølge- og tidevandsenergi), herunder tilhørende infrastruktur*
	Ikkevedvarende energiproduktion
	Kabelføring af el og kommunikation*
Udnyttelse af levende ressourcer	Fangst af fisk og skaldyr (erhvervsmæssig, rekreativ)*
	Forarbejdning af fisk og skaldyr*
	Høst af havplanter*
	Jagt og indsamling til andre formål*
Opdræt eller dyrkning af levende ressourcer	Havbrug, herunder tilhørende infrastruktur*
	Ferskvandsdambrug
	Landbrug
	Skovbrug
Transport	Infrastruktur til transportformål*
	Skibstransport
	Lufttransport
	Landtransport
Bymæssige og industrielle anvendelsesformål	Bymæssige anvendelsesformål
	Industrielle anvendelsesformål
	Behandling og bortskaffelse af affald*
Turisme og fritid	Infrastruktur til turisme og fritid*
	Turist- og fritidsaktiviteter*
Sikkerhed/forsvar	Militære operationer (omfattet af § 2, stk. 3)
Uddannelse og forskning	Forsknings-, undersøgelses- og undervisningsaktiviteter*

Bemærkninger til tabel 2

- Bemærkning 1: Vurderingen af belastninger bør omfatte belastningernes niveau i havmiljøet og, hvis det er relevant, omfanget af deres tilførsel (fra landbaserede eller atmosfæriske kilder) til havmiljøet.
- Bemærkning 2: Tallene i denne kolonne henviser til de nummererede punkter i bilag 2.
- Bemærkning 3: Kun de belastningsbaserede kvalitative deskriptorer nr. 2), 3), 5), 6), 7), 8), 9), 10) og 11), for hvilke der er opstillet kriterier af Europa-Kommissionen i henhold til direktivet, er

opført i tabel 2a. Alle de andre tilstandsbaserede kvalitative deskriptorer i bilag 2 kan være relevante for hvert enkelt tema«

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Formålet med lovforslaget er at tilvejebringe et grundlag for en fokuseret og effektiv forebyggelsesindsats overfor introduktion og spredning visse invasive arter i Danmark.

Lovforslaget gennemfører endvidere en teknisk justering af bilag 1 til havstrategiloven, der har til formål at sikre mere sammenhængende og konsekvent tilgang til tilstandsvurderingerne i medfør af havstrategirammedirektivet.

Lovforslagets § 1 gør det muligt at indføre en række forbud, herunder et handelsforbud, mod visse invasive ikkehjemmehørende arter, der er problematiske i Danmark, og udmønter handling 4 i Handlingsplan mod invasive arter fra 2017.

Ikkehjemmehørende arter er arter, der af mennesker er introduceret, dvs. flyttet, uden for deres nutidige eller tidligere naturlige udbredelsesområde. Det kan både være tilsigtet, som for eksempel tulipaner, der er importeret som prydplante til haver og parker, og det kan være utilsigtet, som når dyr og planter følger med andre varer som "blinde passagerer".

De fleste ikkehjemmehørende arter er uproblematisk, men nogle ikkehjemmehørende arter kan medføre alvorlig skade på den oprindelige biodiversitet, nogle endda ligefrem udrydde hjemmehørende arter, og på relaterede økosystemtjenester eller andre væsentlige samfundsinteresser. De kan f.eks. overføre sygdomme til mennesker eller give allergier og medføre økonomisk skade med f.eks. tab af afgrøder og ødelæggelser på infrastruktur til følge.

Disse arter kaldes invasive ikkehjemmehørende arter eller i kort form invasive arter.

Arter, der selv indvandrer eller genindvandrer, f.eks. som en reaktion på ændringer i miljøet, betragtes som hjemmehørende og er derfor ikke invasive. Det gælder f.eks. ulven, der er genindvandret til Danmark og andre lande i Vesteuropa.

Lovforslagets § 1, skal ses i lyset af EU forordning nr. 1143/2014 af 22. oktober 2014 om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter (forordningen), der bl.a. forbyder en række aktiviteter vedrørende invasive ikkehjemmehørende arter, der er problematiske på EU-niveau, og som derfor er optaget på EU's-liste over invasive ikkehjemmehørende arter, der er problematiske på EU-plan, som fastsat i bilag 1 til den til enhver tid gældende kommissionsforordning (EU) 2016/1141 af 13. juli 2016 om vedtagelse af en liste over invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan (herefter kaldet EU-listen). Lovforslaget skal således forstås i overensstemmelse med forordningen, herunder med definitionerne i forordningens artikel 3.

Forordningens artikel 12 giver medlemslandene mulighed for at udarbejde en national liste med invasive ikkehjemmehørende arter, der er problematiske i medlemslandet og anvende dele af foranstaltningerne fra forordningen på invasive arter på den nationale liste.

Med lovforslaget udnyttes denne mulighed, og det foreslås, at miljø- og fødevareministeren bemyndiges til at fastsætte regler om anvendelse af forordningens artikel 7 (1), og artikel 8, dvs. om forbud mod indførelse, hold, avl, transport, markedsføring, herunder handel, anvendelse og

udveksling, reproduktion, avl eller dyrkning og udsættelse i miljøet samt om muligheden for at opnå tilladelse til dette med henblik på bl.a. forskning på visse invasive ikkehjemmehørende arter i Danmark.

Desuden foreslås, at ministeren bemyndiges til at fastsætte regler om en overgangsordning for selskabsdyr og erhvervsmæssige bestande af invasive arter, der bliver optaget på den nationale liste og dermed omfattet af forbuddene. Ordningen vil desuden kunne omfatte en overgangsordning for hold og transport af dyrearter på den nationale liste, når dette sker som led i udfasningen af den pågældende art.

Endelig foreslås med lovforslaget en ajourføring af havstrategiloven med henblik på at implementere Kommissionens direktiv (EU) 2017/845 af 17. maj 2017, som foretager tekniske tilpasninger af bilag III i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF af 17. juni 2008 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger (herefter havstrategirammedirektivet). Havstrategirammedirektivets bilag III er implementeret som bilag 1 i havstrategiloven, og implementeringen af direktivets tilpasninger kræver derfor en ændring af havstrategiloven.

Med Kommissionens direktiv (EU) 2017/845 af 17. maj 2017 er der sket en teknisk tilpasning og ændring af bilag III til havstrategirammedirektivet. Den tekniske tilpasning er foretaget af EU-Kommissionen i overensstemmelse med forskriftsproceduren med kontrol, jf. havstrategirammedirektivets artikel 24 og artikel 25. Det oprindelige bilag III er i havstrategirammedirektivet implementeret i havstrategilovens bilag 1, og tilpasningen kræver derfor en ændring af havstrategiloven.

2. Lovforslagets hovedindhold

2.1. Gældende ret

2.1.1. Naturbeskyttelsesloven

Forordningen indeholder i artikel 7 (1), og artikel 8 regler, der forbyder en række aktiviteter med invasive ikkehjemmehørende arter, der er problematiske på EU-niveau som defineret i forordningens artikel 3 og som derfor er omfattet af EU-listen. Det drejer sig om forbud mod tilsigtet indførelse, hold, avl, transport, markedsføring, herunder handel, anvendelse og udveksling, reproduktion, avl eller dyrkning og udsættelse i miljøet samt om muligheden for at opnå tilladelse til dette med henblik på bl.a. forskning.

Dele af forordningen er implementeret med bekendtgørelse om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter af 18. juli 2016, der bl.a. opretter et tilladelsessystem i overensstemmelse med kravet i forordningens artikel 8, samt indeholder regler om tilsyn, kontrol og straf. Denne bekendtgørelse vedrører alene arter, der er omfattet af EU-listen.

Forordningen finder ikke anvendelse på alle invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på medlemslandsniveau som dette er defineret i forordningens artikel 3. Det betyder, at forordningens regler kun kan anvendes umiddelbart på sådanne arter, hvis de også optræder på EU-listen, dvs. hvis deres skadelige virkning anses for at være af et sådan omfang, at en fælles indsats er påkrævet på EU-plan.

Forordningens artikel 12 giver imidlertid medlemslandene mulighed for at udarbejde en national liste over invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske for medlemslandene, og anvende dele af forordningens regler på arter på en sådan national liste.

Der findes i dag spredt i lovgivningen bestemmelser, der bemyndiger miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om visse aktiviteter med visse invasive ikkehjemmehørende arter. En del af disse vedrører aktiviteter, der også er omfattet af den foreslåede bemyndigelse i § 31 a, stk. 1.

Det gælder navnlig de gældende bemyndigelser i naturbeskyttelseslovens § 31, stk. 3 og 4, der vedrører hhv. udsætning af dyr og udplantning af planter, der ikke findes naturligt vildtlevende i Danmark og bemyndigelserne i jagt- og vildtforvaltningslovens § 6, stk. 1, nr. 1, 2 og 3, til at fastsætte regler om udsætning, hold og handel med vildt og handel med æg fra fuglevildt.

Naturbeskyttelseslovens § 31, stk. 1, indeholder desuden et generelt tilladelseskrav i forhold til udsætning af dyr, der ikke findes naturligt vildtlevende i Danmark. Dette gælder også for søterritoriet og fiskeriterritoriet som fastlagt efter lov om Danmarks Riges fiskeriterritorium. Der findes ikke et tilsvarende forbud mod udplantning af planter.

Kendetegnende for de gældende bemyndigelser og forbud er, at de kun finder anvendelse på visse arter, enten dyr eller planter, og således ikke samlet regulerer dyr, planter og svampe, ligesom de vedrører enkelte handlinger i forhold til de omfattede arter. Hertil kommer, at bemyndigelserne anvender forskellige beskrivelser af de pågældende reglers anvendelsesområde i forhold til at karakterisere de omfattede arter, som arter, der "ikke findes naturligt vildtlevende i Danmark" er "naturligt forekommende" mm.

Der er sket en udvikling på området og de gældende reglers begreb "dyr, der ikke findes naturligt vildtlevende i Danmark" er ikke helt sammenfaldende med begrebet invasive ikkehjemmehørende arter i forordningens forstand.

§ 31, stk. 1, er således anvendt som grundlag for at udsætte en hjemmehørende art, nemlig bæveren, men omfatter efter vejledningen også udsætning af ikkehjemmehørende arter. Også jagt- og vildtforvaltningslovens § 6, stk. 1, nr. 1, har været anvendt i forhold til invasive arter, nemlig i bekendtgørelse om forbud mod hold af mårhund.

Også hensynet bag reglerne er forskelligartede. Mens reglerne i jagt- og vildtforvaltningsloven er fastsat med henblik på at beskytte vildtet (dvs. fugle og pattedyr) eller regulere udnyttelsen heraf, er hensynet bag naturbeskyttelseslovens § 31, stk. 1, til dels at beskytte naturen mod forurening med arter, der ikke er hjemmehørende og muligvis betragtes som invasive.

For planter er der ikke et forbud mod udplantning (svarende til § 31, stk. 1's forbud mod udsætning af visse dyr) og hjemlen i § 31, stk. 4, der giver mulighed for at fastsætte regler om udplantning af planter, er ikke udnyttet. Der er ikke i dag i Naturbeskyttelsesloven en bemyndigelse til at fastsætte regler om forbud mod andre aktiviteter end udplantning i forhold til planter, herunder til at indføre handelsforbud.

I hvilket omfang de gældende bemyndigelser og forbud om hold, handel og udsætning af visse dyre-, fugle- og til dels plantearter finder anvendelse på invasive ikkehjemmehørende arter i forordningens forstand er således ikke klart defineret. Det kan således ikke udelukkes, at der kan være et vist overlap mellem den foreslåede § 31 a, stk. 1, og de gældende bemyndigelser. Det er hensigten, at en ikkehjemmehørende invasiv art, der er kommet på den nationale liste, skal behandles efter regler fastsat i medfør af den foreslåede bemyndigelse i § 31 a, stk. 1.

Det bemærkes, at visse invasive ikkehjemmehørende arter reguleres under den fælles EU plantesundhedslovgivning, jf. Direktiv 2000/29/EF. Disse arter er ifølge forordningens artikel 2(2) litra d, eksplicit undtaget fra forordningens anvendelsesområde.

2.1.2. Havstrategiloven

Det gældende bilag 1 i havstrategiloven fastsætter en vejledende liste af karakteristika, belastninger og påvirkninger af miljøet, som anvendes til myndighedernes udarbejdelse af basisanalyser, beskrivelse af god miljøtilstand, fastsættelse af miljømål og udarbejdelse og gennemførelse af overvågningsprogrammer. Til dette er bilaget opdelt i to tabeller. Tabel 1 opstiller en liste over havmiljøets karakteristika, dvs. de naturlige elementer i havmiljøet, og tabel 2 opstiller en liste over menneskelige belastninger og påvirkninger.

2.2.. Miljø- og fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.2.1. Naturbeskyttelsesloven

Forordningen finder ikke anvendelse på invasive ikkehjemmehørende arter, som alene er problematiske på medlemslandsniveau. Såfremt forordningen udelukkende anvendes på invasive arter optaget på EU-listen, ville der mangle hjemmel til at forebygge importen af invasive ikkehjemmehørende arter, som af Danmark anses for så skadelige, at regulering ville være ønskværdig, men hvor arten ikke er optaget på EU-listen.

Formålet med bemyndigelsen er således at skabe grundlag for fastsættelse af regler om forbud, der dels kan medvirke til at forhindre introduktion af invasive ikkehjemmehørende arter, der endnu ikke findes i Danmark, men som vurderes at kunne blive problematiske i Danmark, dels kan medvirke til at forebygge og mindske spredning af invasive ikkehjemmehørende arter, der allerede findes i Danmark. Dette kan f.eks. ske ved indførelse af import- og handelsforbud.

Bekæmpelsesindsatser er ikke omfattet af lovforslaget, men forbuddene vil efter en art for art vurdering kunne suppleres af indsatser med fokus på bekæmpelse med udgangspunkt i Handlingsplan mod invasive arter. For mårhund og kæmpe-bjørneklo gælder allerede i dag særlige regler om bekæmpelse.

I forhold til bekæmpelsesindsatser gælder, at såfremt forordningen udelukkende anvendes på invasive arter optaget på EU-listen, vil den fysiske bekæmpelse af forekomster af invasive arter i Danmark blive mindre omkostningseffektiv. Eksempelvis medfører manglende hjemmel til at fastsætte et handelsforbud, at nogle invasive planter er i frit salg, samtidig med at der allerede nu bruges eller fremover vil skulle bruges mange ressourcer på at bekæmpe forekomsterne. Det gælder f.eks. rynket rose. For det andet medfører det, at arterne i højere grad får mulighed for at sprede sig, hvilket fører til højere omkostninger i fremtiden, hvis en styrket bekæmpelse skulle blive nødvendig på grund af skadesvirkningerne, eller fordi arten senere bliver omfattet af EU-listen, hvormed Danmark bliver forpligtet til at bekæmpe den.

Lovforslaget indebærer, at muligheden i forordningens artikel 12 for at udarbejde en nationale liste over invasive ikkehjemmehørende arter, der er problematiske på medlemslandsniveau, og anvende dele af forordningen på arter omfattet af listen, udnyttes. Lovforslaget tilvejebringer således et grundlag for en fokuseret og effektiv forebyggelsesindsats overfor invasive arter i Danmark ved at sikre, at dele af forordningens virkemidler (forbud) også kan bringes i anvendelse overfor arter, der ikke er optaget på EU-listen. Der vil f.eks. kunne indføres import- og handelsforbud med henblik på at forebygge introduktion af invasive ikkehjemmehørende, der vurderes at kunne blive problematiske i Danmark, og spredning af sådanne arter, der allerede findes i Danmark.

Den foreslåede ordning indebærer, at miljø- og fødevareministeren bemyndiges til at fastsætte regler om anvendelse af forordningens artikel 7 (1), og artikel 8 på visse invasive ikkehjemmehørende arter. Ministeren kan herunder udarbejde en national liste med invasive arter, der allerede er problematiske i Danmark eller ville være problematiske, hvis de blev introduceret og etablerede sig, og som kan blive omfattet helt eller delvist af forbuddene i artikel 7 (1), litra a-h. Herefter kan ministeren fastsætte nærmere regler om, hvilke forbud i artikel 7 (1), litra a-h, der konkret skal finde anvendelse i forhold til hver af arterne på den nationale liste. Såfremt listen senere ønskes ændret, skal dette ske ved en ændring af bekendtgørelsen.

Det bemærkes, at den foreslåede bemyndigelse i § 31 a, stk. 1, alene gælder for levende enheder og dele heraf, der er i stand til at reproducere sig og således ikke infertile organismer eller dele heraf eller døde organismer.

Med den foreslåede bemyndigelse tilvejebringes en samlet bemyndigelse til fremover at fastsætte regler om forbud mod visse aktiviteter med invasive ikkehjemmehørende arter, der er problematiske på nationalt niveau, sådan som dette begreb forstås i forordningens artikel 3. Herved skabes parallelitet mellem anvendelsen af forbud i forhold til invasive ikkehjemmehørende arter på EU-listen og invasive ikkehjemmehørende arter på den nationale liste.

Det er hensigten, at den foreslåede bemyndigelse i § 31 a, stk. 1, vil skulle anvendes til fastsættelse af regler om de i artikel 7 (1), litra a-h, nævnte forbud også for så vidt angår udsætning, hold og handel med dyr og fugle, handel med æg og udplantning af planter, når arterne er optaget på den nationale liste, se ovenfor om gældende ret.

Afgørende for anvendelsen af regler fastsat i medfør af den foreslåede bemyndigelse i § 31 a, stk. 1, er, at den art, der ønskes omfattet af forbuddet opfylder de faglige kriterier for at være en ikkehjemmehørende invasiv art, der er problematisk i Danmark, som dette begreb forstås i forordningens artikel 3 (se indledningen og de særlige bemærkninger). De regler, der udmønter den foreslåede bemyndigelse, vil indeholde en liste over de arter, som omfattes af bekendtgørelsen (den nationale liste).

I forhold til den gældende § 31, stk. 1, er det hensigten med lovforslaget, at behandling af ansøgninger om tilladelse til udsætning af dyr, der er omfattet af regler udstedt med hjemmel i den foreslåede § 31 a, stk. 1, (dvs. arter, der er på den nationale liste over invasive ikkehjemmehørende arter) fremover vil skulle ske efter reglerne i den bekendtgørelse, der udmønter den foreslåede bemyndigelse i § 31 a, stk. 1.

§ 31, stk. 1, vil fortsat skulle anvendes i forhold til ansøgninger om udsætning af hjemmehørende dyr, ikkehjemmehørende dyr, der ikke optræder invasivt, samt invasive dyr, der ikke er omfattet af regler fastsat i medfør af den foreslåede hjemmel i § 31 a, stk. 1 (dvs. dyrearter, der ikke er på den nationale liste). For kriterier for optagelse på den nationale liste se under bemærkningerne til § 1, nr. 1.

§ 31, stk. 3 og 4, vil endvidere finde anvendelse i det omfang, der måtte opstå et ønske om at fastsætte regler om hhv. udsætning af dyrearter og udplantning af plantearter fsva arter, der ikke er omfattet af regler udstedt med hjemmel i den foreslåede § 31 a, stk. 1 (dvs. som ikke er på den nationale liste).

Tilsvarende vil jagt- og vildtforvaltningslovens § 6, stk. 1, nr. 1, 2 og 3 fortsat finde anvendelse i det omfang, der ønskes fastsat regler om udsætning af, hold af og handel med dyr og fugle og handel med æg, der ikke er omfattet af regler udstedt i medfør af den foreslåede hjemmel i § 31 a, stk. 1 (dvs. ikke er omfattet af den nationale liste).

Lovforslaget indebærer endvidere, at ministeren for at tilgodese forskningsmæssige interesser kan fastsætte regler om tilladelse til i begrænset omfang at anvende invasive ikkehjemmehørende arter på den nationale liste til bl.a. forskningsformål, svarende til forordningens artikel 8.

Med lovforslaget foreslås endvidere, at miljø- og fødevareministeren bemyndiges til, at fastsætte overgangsregler, der giver ejere af selskabsdyr og erhvervsmæssige bestande af arter, der kommer på den nationale liste, mulighed for at beholde selskabsdyret til det dør og til i et vist begrænset omfang at afsætte erhvervsmæssige bestande. Ordningen vil desuden kunne omfatte en overgangsordning for hold og transport af dyrearter på den nationale liste, når dette sker som led i udfasningen af den pågældende art.

Det er hensigten, at der i de administrative regler, der udstedes i henhold til bemyndigelsen, vil blive fastsat nærmere regler om, at det er Miljøstyrelsen, der fører tilsyn med reglernes overholdes, jf. naturbeskyttelseslovens § 73. Det svarer til den ordning, der for så vidt angår arter på EU-listen, er fastsat i bekendtgørelse om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter.

Det er endvidere hensigten, at der jf. naturbeskyttelseslovens § 70 i administrative regler vil blive fastsat regler om kontrol med import af arter omfattet af den nationale liste. Det forventes, at kontrol med indførsel af arter på den nationale liste, der omfattes af et importforbud, vil ske på samme måde, som den kontrol, der i dag udføres af SKAT med indførelse af arter på EU-listen

Såfremt der bliver behov for at sanktionere overtrædelser af regler udstedt i medfør af bemyndigelsen, vil det kunne ske med hjemmel i Naturbeskyttelseslovens § 89, stk. 3, som giver mulighed for, at der i regler, der udstedes efter loven, kan fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i reglerne. Det kan endvidere fastsættes, at straffen kan stige til fængsel i indtil 1 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er voldt skade på de interesser, som loven tilsigter at beskytte, eller fremkaldt fare derfor eller opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

Endelig er det hensigten, at der i administrative regler vil blive taget stilling til klage, jf. naturbeskyttelseslovens § 78, stk. 7.

2.2.2. havstrategiloven

Med lovforslagets § 2 øges sammenligneligheden mellem medlemslandenes implementering af havstrategirammedirektivet. Samtidig har EU-Kommissionen ønsket at tydeliggøre sammenhængen mellem parametrene i direktivets bilag III og direktivets 11 kvalitative deskriptorer i bilag I.

Ændringen består i at opstille en mere generel og systematisk liste over havmiljøets karakteristika, dvs. de naturlige elementer i havmiljøet, samt menneskelige belastninger og påvirkninger.

Den reviderede tabel 1 opstiller havmiljøets naturlige karakteristika under de tre temaer arter, habitater og økosystemer, mens den nuværende tabel 1 er organiseret ud fra overskrifterne fysiske og kemiske forhold, habitattyper, biologiske forhold og andre forhold. Fysiske og kemiske forhold indgår under temaet "økosystemer" i den reviderede tabel 1. Der er tale om specificeringer eller forenklinger og ikke substantielle ændringer. Endvidere angiver den reviderede tabel 1 i en ekstra kolonne, hvordan de forskellige karakteristika og mulige parametre er koblet til hver af havstrategidirektivets 11 forskellige deskriptorer. Deskriptorerne er fastsat i direktivets bilag I og er grundlaget for, hvordan god miljøtilstand skal beskrives, både i forhold til havmiljøets karakteristika/naturlige elementer samt menneskelige belastninger og påvirkninger.

Det reviderede bilag III's tabel 2 er opdelt i to nye tabeller, således at tabel 2a fokuserer på belastningerne (fx tilførsel af ikkehjemmehørende arter, fysisk forstyrrelse af havbunden og tilførsel af menneskeskabt lyd), mens tabel 2b fokuserer på de menneskelige aktiviteter, der fører til belastningerne (fx skibstransport, fiskeri, og energiproduktion). Belastningerne og aktiviteterne bliver i nogle tilfælde beskrevet eller nævnt anderledes i forhold til den nuværende tabel 2, men der er ikke tale om, at der introduceres nye emner.

På grund af havområdernes forskellige egenskaber vil det være forskelligt fra havregion til havregion, hvor relevante elementerne i tabel 1 og 2 er. Dermed skal elementerne kun inddrages, hvis de anses for at være "væsentlige egenskaber og karakteristika" eller "væsentlige belastninger og påvirkninger" som nævnt i hhv. artikel 8, stk. 1, litra a) og b), i direktiv 2008/56/EF, og hvis de forekommer i den pågældende medlemsstats havområder.

3. De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

3.1. Naturbeskyttelsesloven

De foreslåede regler indebærer ikke væsentlige økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige.

Miljøstyrelsen er i henhold til bekendtgørelse om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter udpeget som tilsynsmyndighed for så vidt angår invasive ikkehjemmehørende arter på EU-listen og det er hensigten i forbindelse med udmøntningen af den foreslåede bemyndigelse i § 31 a, stk. 1, at udpege styrelsen som tilsynsmyndighed fsva invasive ikkehjemmehørende arter på den nationale liste. Opgaven forventes ikke at medføre væsentlige yderligere omkostninger.

Det er hensigten at udstede regler i medfør af den foreslåede § 31 a, stk. 1, som kan betyde, at indførsel, hold, avl, transport, markedsføring, herunder handel, anvendelse og udveksling, reproduktion og udsætning i miljøet af en række invasive ikkehjemmehørende arter forbydes i Danmark. Det vil herefter alene være muligt at foretage disse aktiviteter med arter på den nationale liste til visse begrænsede formål, herunder forskning, og efter meddelelse af tilladelse.

Det forventes, at behovet for udstedelse af tilladelser vil være minimalt, da området for mulige tilladelser er meget snævert (forskning og ex-situ bevaring). Omkostningerne til en tilladelsesordning vil derfor være begrænsede. En tilsvarende tilladelsesordning eksisterer allerede for aktiviteter med arter, der er omfattet af EU-listen. Miljøstyrelsen har endnu ikke modtaget ansøgninger om tilladelse efter denne ordning.

Endelig er det hensigten at fastsætte regler om kontrol med indførsel af arter på den nationale liste. De administrative udgifter for staten til kontrol med indførelse af arter på den nationale liste

forventes at være meget begrænsede, da kontrollen forventes gennemført parallelt med kontrol af indførelse af arter på EU-listen.

Overordnet set vurderes forbuddene at give en samfundsøkonomisk gevinst, da færre invasive arter får mulighed for at sprede sig til naturen, hvor de kan medføre økonomiske tab og tab af økosystemtjenester samt eventuelle bekæmpelsesomkostninger. Indførelsen af forbuddene mod arter på den nationale liste over invasive arter forventes ikke at give omkostninger for stat, kommuner og regioner.

Det vurderes, at invasive arter i salg kan erstattes af andre lignende arter, hvorfor der heller ikke vurderes at være statsfinansielle konsekvenser forbundet med forbuddene i form af tab af indtægter fra moms.

3.2. Havstrategiloven

Lovforslagets § 2 om havstrategiloven har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige, da der er tale om en teknisk justering.

4. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

4.1. Naturbeskyttelsesloven

Lovforslagets § 1 indebærer ikke væsentlige økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Bemyndigelsen til at fastsætte regler om forbud mod indførsel, hold, avl, transport, markedsføring, herunder handel, anvendelse og udveksling, reproduktion og udsætning i miljøet af en række invasive ikkehjemmehørende arter kan medføre, at sådanne aktiviteter i forhold til arter på den nationale liste kun vil være mulig efter meddelelse af tilladelse og til begrænsede formål, herunder forskning. Det er imidlertid vurderingen, at behovet for at opnå tilladelse til at forske i arterne på den nationale liste, og dermed den administrative byrde, der følger heraf for forskere, vil være meget begrænset.

Forbuddet mod handel med invasive ikkehjemmehørende arter på den nationale liste vil betyde, at eksempelvis planteskoler ikke kan sælge de invasive plantearter, der bliver omfattet af den nationale liste, men da disse vurderes at udgøre en begrænset del af eksempelvis planteskolernes salg og kan substitueres af andre planter. De erhvervsmæssige konsekvenser for f.eks. planteskoler vurderes derfor at være meget begrænsede.

Det er hensigten, at udnytte bemyndigelsen i § 31 a, stk. 2, til at fastsætte regler om en overgangsordning, der f.eks. giver erhvervsdrivende, der ligger inde med et restlager, adgang til i begrænset omfang og i en begrænset periode at afhænde dette og dermed begrænse et eventuelt tab.

Tilsvarende er det hensigten, at udnytte bemyndigelsen i § 31 a, stk. 2, til at fastsætte regler om en overgangsordning, hvorefter arter af dyr på den nationale liste erhvervet før forbuddets ikrafttrædelse kan beholdes indtil dyret dør, forudsat at spredning forhindres. Det betyder, at dyr på den nationale liste, der hidtil har været holdt lovligt og anvendt f.eks. i forbindelse med optrædener, vil kunne holdes til de dør.

4.2. Havstrategiloven

Lovforslagets § 2 om havstrategiloven har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet, da der er tale om en teknisk justering.

5. De administrative konsekvenser for borgere

5.1. Naturbeskyttelsesloven

Udmøntningen af den foreslåede bemyndigelse i § 31 a, stk. 1, i lovforslagets § 1, vurderes ikke at have væsentlige administrative konsekvenser for borgere.

Udmøntningen af bemyndigelsen i den foreslåede § 31 a, stk. 1, kan føre til at f.eks. hold af visse dyrearter forbydes. Det er hensigten, at udnytte bemyndigelsen i § 31 a, stk. 2, til at fastsætte overgangsregler for selskabsdyr, således at selskabsdyr erhvervet før forbuddets ikrafttrædelse kan beholdes, indtil det dør forudsat, at dyrene holdes i indesluttet opbevaring, og alle nødvendige foranstaltninger er truffet til at sikre, at reproduktion og flugt forhindres. Det er ikke hensigten at indføre et register over selskabsdyr, der holdes før forbuddets ikrafttrædelse, og det vurderes på den baggrund, at de administrative konsekvenser for borgere vil være meget begrænsede.

5.2. Havstrategiloven

Lovforslagets § 2, har ikke administrative konsekvenser for borgerne, da der alene er tale om en teknisk justering.

6. De miljømæssige konsekvenser

6.1. Naturbeskyttelsesloven

Lovforslagets § 1, forventes at have en positiv effekt på miljøet ved at forebygge at invasive arter, der f.eks. kan true hjemmehørende arter og naturtyper, spreder sig. Lovændringen vil give mulighed for at anvende visse af forordningens bestemmelser på de arter, der er problematiske på nationalt niveau, men som ikke er på EU-listen. Lovændringen vil således give nye værktøjer til at håndtere disse invasive arter. Dette vil bidrage til en bedre beskyttelse af den hjemmehørende natur i Danmark. Herudover vil lovændringen betyde at det formidlingsmæssigt bliver et sammenhængende budskab, at man ikke må handle, avle mm med disse arter samtidig med, at man søger at bekæmpe dem i naturen.

6.2. Havstrategiloven

Lovforslagets § 2, indebærer ikke miljømæssige konsekvenser, men indebærer at der skal foretages en mere systematisk beskrivelse af havmiljøets tilstand, der kan sammenlignes på tværs af EU medlemsstater.

7. Forholdet til EU-retten

7.1. Naturbeskyttelsesloven

Den foreslåede bemyndigelse i § 31 a, stk. 1, udnytter muligheden i forordningens artikel 12, der giver medlemslandene mulighed for at udarbejde en national liste over invasive arter, der er problematiske for medlemslandene og anvende dele af forordningen på arter på denne liste. Det er derfor forudsat, at udmøntningen af den foreslåede bemyndigelse skal ske inden for rammerne af forordningens artikel 7 (1) og artikel 8.

Det følger af forordningens artikel 12, stk. 2, at medlemslandene skal informere EU-Kommissionen og de øvrige medlemsstater om de arter, de betragter som invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på medlemsstatsplan, og om de af forordningens foranstaltninger, der er anvendt. Det følger yderligere af artikel 12, stk. 1, sidste punktum, at foranstaltningerne skal være forenelig med TEUF og meddeles Kommissionen i overensstemmelse med EU-retten.

Det er valgfrit for medlemslandene at udnytte mulighederne i forordningens artikel 12. Det betyder, at Danmark ved at gøre brug af bestemmelsen går videre end forordningens forpligtelse. Udarbejdelse af en national liste udgør således overimplementering under regeringens fem principper for implementering. Derfor har anvendelsen af artikel 12 været forelagt Erhvervsministeriet.

Erhvervsministeriet har på baggrund af oversendt materiale til Regeringens Implementeringsudvalget vurderet, at anvendelsen af artikel 12 ikke skulle forelægges Implementeringsudvalget, da de erhvervsøkonomiske konsekvenser vurderes at være ubetydelige.

Begrundelsen for ønsket om at gøre brug af muligheden i artikel 12 er, at der herved tilvejebringes et grundlag for en fokuseret og effektiv forebyggelsesindsats overfor invasive arter i Danmark ved at sikre, at forbuddenes virkemidler også kan bringes i anvendelse overfor arter, der ikke er optaget på EU-listen. Der vil f.eks. kunne indføres import- og handelsforbud.

Såfremt forordningen udelukkende anvendes på invasive arter optaget på EU-listen, vil bekæmpelsen af invasive arter i Danmark blive mindre omkostningseffektiv. Eksempelvis medfører manglende hjemmel til at fastsætte et handelsforbud, at nogle invasive planter er i frit salg, samtidig med, at der bruges mange ressourcer på at bekæmpe dem. Det gælder f.eks. rynket rose. For det andet medfører det, at arterne i højere grad får mulighed for at sprede sig, hvilket fører til højere omkostninger i fremtiden, hvis en styrket bekæmpelse skulle blive nødvendig på grund af skadevirkningerne, eller fordi arten senere bliver omfattet af EU-listen, hvormed Danmark bliver forpligtet til at bekæmpe den.

Det bemærkes, at der er tale om en begrænset udnyttelse af muligheden i artikel 12. Bestemmelsen giver mulighed for, at medlemslandene kan anvende forordningens bestemmelser i artikel 7, 8, 13-17, 19 og 20 på arter på den nationale liste. Det er ikke et krav i forordningen, at artikel 12 skal anvendes i sin helhed. Et medlemsland kan således vælge, at kun visse dele af forordningen skal finde anvendelse på arter på en national liste.

Den foreslåede bemyndigelse omfatter alene artikel 7 (1), og artikel 8, dvs. forbud mod indførelse, hold, avl, transport, markedsføring, herunder handel, anvendelse og udveksling, reproduktion, avl eller dyrkning og udsættelse i miljøet samt muligheden for at opnå tilladelse til dette med henblik på bl.a. forskning. Bemyndigelsen omfatter således ikke forordningens artikel 13-17, 19 og 20 om bekæmpelse, kontrol og genopretning af økosystemer.

Den begrænsede anvendelse er begrundet med, at det vurderes, at disse virkemidler vil give en effekt samtidig med, at anvendelsen heraf er omkostningseffektiv.

7.2. Havstrategiloven

Lovforslagets § 2 implementerer Kommissionens direktiv (EU) 2017/845 af 17. maj 2017, som gennemfører tekniske tilpasninger af bilag III i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF af 17. juni 2008 om fastlæggelse af en ramme for havstrategirammedirektivet).

Fristen for den nationale gennemførelse er d. 7. december 2018.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

[INDSÆT]

9. Sammenfattende skema

9.1. Naturbeskyttelsesloven

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Samlet set forventes lovforslaget at medføre en gevinst for staten, da forebyggelse af spredning af invasive arter er mere omkostningseffektivt end bekæmpelse, og da forbud kan være med til at forhindre at ikkehjemmehørende arter spreder sig med samfundsmæssig skadevirkning til følge.	Ingen eller ubetydelige. Indførelsen af forbud overfor visse invasive ikkehjemmehørende arter forventes ikke at give omkostninger for staten. Omkostningerne ved drift af et tilladelsessystem forventes at være ubetydelige. Lovforslaget har ingen økonomiske konsekvenser for kommuner og regioner.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Lovforslaget har ikke i sig selv administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	De erhvervsmæssige konsekvenser for f.eks. planteskoler vurderes at være meget begrænsede.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Lovforslaget forventes at have en positiv effekt på miljøet ved at forebygge at invasive arter, der f.eks. kan true hjemmehørende arter, spreder sig.	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget udnytter muligheden i artikel 12 i forordning 1143/2014 for at anvende dele af forordningen på andre arter end arter på EU-listen.	
Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser (sæt X)	JA X	NEJ

9.2. Havstrategiloven

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten		
Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser (sæt X)	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Der findes ikke i de gældende regler en sammenhængende regulering af invasive ikkehjemmehørende arter, der er problematiske i Danmark, som defineret i forordningens artikel 3 eller hjemmel til at fastsætte regler herom. Der henvises til de almindelige bemærkninger.

Formålet med lovforslaget er at tilvejebringe et sådan samlet grundlag for at forbyde en række aktiviteter med invasive ikkehjemmehørende arter, der er problematiske i Danmark og som er optaget på den nationale liste og anvende forordningens artikel 7 (1) og artikel 8 herpå for herved at skabe grundlag for en fokuseret og effektiv forebyggelsesindsats overfor visse invasive arter.

Det foreslås, at der indsættes en ny § 31 a, der bemyndiger miljø- og fødevareministeren til i overensstemmelse med artikel 12 i forordning nr. 1143/2014 af 22. oktober 2014 om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter at udarbejde en national liste over invasive ikkehjemmehørende arter, der er problematiske i

Danmark og fastsætte regler om anvendelsen af forordningens artikel 7 (1), og artikel 8 herpå. Endvidere bemyndiges ministeren til at fastsætte regler om en overgangsordning.

Forordningens artikel 12 vedrører arter, som er problematiske for medlemsstaterne, jf. definitionen i forordningens artikel 3, nr. 4: »invasiv ikkehjemmehørende art, som er problematisk på medlemsstatsplan«: en anden invasiv ikkehjemmehørende art end en invasiv ikkehjemmehørende art, som er problematisk på EU-plan, om hvilken en medlemsstat på grundlag af videnskabelige oplysninger finder, at den skadelige indvirkning af dens udsætning og spredning, selv om denne ikke er fuldt ud bekræftet, er betydelig for dens område eller en del heraf og kræver en indsats på den pågældende medlemsstats niveau.

Lovforslaget skal forstås i overensstemmelse med definitionerne i forordningens artikel 3:

- 1) »ikkehjemmehørende art«: enhver levende enhed af en art, underart eller lavere systematisk enhed af dyr, planter, svampe eller mikroorganismer, der er introduceret uden for dens naturlige udbredelsesområde, inklusive en hvilken som helst del, kønsceller, sæd, æg eller spredningslegemer fra en sådan art samt en hvilken som helst hybrid, underart eller race, som kan overleve og efterfølgende reproducere sig
- 2) »invasiv ikkehjemmehørende art«: ikkehjemmehørende art, hvis introduktion eller spredning er konstateret at være en trussel mod eller have skadelig indvirkning på biodiversiteten og de relaterede økosystemtjenester
- 3) »invasiv ikkehjemmehørende art, som er problematisk på EU-plan«: invasiv ikkehjemmehørende art, hvis skadelige indvirkning anses for at være af et sådant omfang, at en fælles indsats er påkrævet på EU-plan, jf. artikel 4, stk. 3
- 4) »invasiv ikkehjemmehørende art, som er problematisk på medlemsstats-plan«: en anden invasiv ikkehjemmehørende art end en invasiv ikkehjemmehørende art, som er problematisk på EU-plan, om hvilken en medlemsstat på grundlag af videnskabelige oplysninger finder, at den skadelige indvirkning af dens udsætning og spredning, selv om denne ikke er fuldt ud bekræftet, er betydelig for dens område eller en del heraf og kræver en indsats på den pågældende medlemsstats niveau

Det følger af artikel 7 (1), at invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan, ikke tilsigtes må:

- a) indføres på Unionens område, heller ikke i transit under toldtilsyn
- b) holdes, heller ikke i indesluttet opbevaring
- c) avles, heller ikke i indesluttet opbevaring
- d) transporteres til, fra eller i Unionen, medmindre de transporteres til anlæg i forbindelse med udryddelse
- e) markedsføres
- f) anvendes eller udveksles
- g) få mulighed for at reproducere sig, blive avlet eller dyrket, heller ikke i indesluttet opbevaring, eller
- h) udsættes i miljøet.

Ved at udnytte muligheden i artikel 12 bliver det muligt med den foreslåede bemyndigelse i § 31 a, stk. 1, at fastsætte regler om tilsvarende forbud på invasive ikkehjemmehørende arter, der er problematiske på medlemslandsniveau og derfor er optaget på den nationale liste.

Der lever pt. 130 arter i Danmark, som betragtes som invasive ikkehjemmehørende arter. Antallet dækker over både terrestriske og marine arter – pattedyr, fisk, planter, insekter eller svampe – og

deres udbredelse varierer betydeligt. Hertil kommer et antal arter, der endnu ikke lever i Danmark, men som vurderes at ville kunne have en skadelig effekt, hvis de blev introduceret og etablerede sig i Danmark. Vurderingen af hvilke arter, der er invasive, er et fagligt øjebliksbillede af arternes nuværende eller potentielle skadevirkning i Danmark og antallet må forventes at ændre sig over tid på grundlag af ny faglig viden eller som følge af succesfuld udryddelse eller i værste fald nye invasioner.

Skadevirkningerne af invasive ikkehjemmehørende arter er meget forskellige i omfang og alvor.

Selvom alle invasive arter i princippet er problematiske, fordi det ligger i definitionen af invasive arter, at arten er eller kan være en trussel mod eller har eller kan have en skadelig indvirkning på biodiversiteten og de relaterede økosystemtjenester, er det ikke hensigten med lovforslaget, at alle invasive arter i Danmark og arter, der vurderes at ville kunne have en skadelig effekt, hvis de etablerer sig her, skal omfattes af regler fastsat i medfør af den foreslåede § 31 a, stk. 1. Afgørende er om indførelsen af forbud vil være et effektivt middel til at forebygge introduktion og spredning.

Det vil således ikke følge automatisk af det forhold, at en art fagligt vurderes til at være invasiv, at den skal omfattes af reglerne (dvs. optages på den nationale liste), da der er stor forskel fra art til art på, hvor velegnet et instrument forbud er i forhold til at forhindre og forebygge introduktion og spredning.

Amerikansk ribbegøple er et eksempel på en invasiv art, hvor gennemførelse af forbud ikke vil have nogen gavnlig effekt. Arten er blevet introduceret fra Nordamerika til Europa med ballastvand og er nu etableret i danske farvande. Der er derfor ikke tale om f.eks. forsætlig indførsel eller handel med arten, og et forbud mod disse aktiviteter vil ikke medvirke til at forebygge eller bremse udbredelsen. Selvom arten er vurderet til at være invasiv, vil det således ikke have en gavnlig effekt at optage den på den nationale liste.

Prioriteringen af, hvilke invasive ikkehjemmehørende arter, der skal omfattes af regler udstedt i medfør af den foreslåede § 31 a, stk. 1, og dermed optages på den nationale liste og være omfattet af et eller flere forbud, vil ske på baggrund af følgende kumulative kriterier:

- 1) Arten anses på grundlag af tilgængelige videnskabelige oplysninger for at være ikkehjemmehørende i Danmark og
- 2) Det er på grundlag af tilgængelige videnskabelige oplysninger sandsynligt, at arten har en betydelig skadelig indvirkning på biodiversiteten eller de relaterede økosystemtjenester, og arten kan også have skadelig indvirkning på menneskers sundhed eller økonomien og
- 3) Det er sandsynligt, at artens opførelse på den nationale liste og indførelse af et eller flere af de i artikel 7 (1), nævnte forbud effektivt vil forebygge, minimere eller begrænse artens skadelige indvirkning og
- 4) Omkostningerne ved en opførelse på den nationale liste og indførelse af et eller flere af de i artikel 7 (1), nævnte forbud vil bidrage til en omkostningseffektiv håndtering af invasive arter i Danmark og ikke betyde væsentlige samfunds- eller erhvervsøkonomiske omkostninger.

Det forventes, at listen i den første bekendtgørelse, der udmønter bemyndigelsen i den foreslåede § 31 a, stk. 1, vil indeholde 10-15 arter, eksempelvis kan plantearterne japansk pileurt og almindelig vandpest, og dyrearter som bisamrotten optræde på listen.

Ministeren vil løbende kunne revidere listen ved en bekendtgørelsesændring, f.eks. på grundlag af nye oplysninger om andre invasive ikkehjemmehørende arters forekomst og negative påvirkning af biodiversiteten eller andre tungtvejende samfundsmæssige hensyn, f.eks. folkesundhed.

Udvidelse af den nationale liste med nye invasive ikkehjemmehørende arter vil skulle ske ud fra 4 ovenstående kumulative kriterier.

Arter vil kunne tages af listen, hvis de ikke længere opfylder et eller flere af de 4 kriterier. Det forudsættes endvidere, at arter skal tages af listen, hvis de i fremtiden kommer på EU-listen for at forhindre dobbeltregulering.

Den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 1, udnytter muligheden i forordningens artikel 12 til at anvende forordningens artikel 7 (1), på arter omfattet af en national liste og skal forstås i overensstemmelse hermed. Det betyder, at bestemmelsen alene omfatter tilsigtede handlinger. Bestemmelsen omfatter således ikke et tilfælde, hvor en art på den nationale liste f.eks. er indført utilsigtet som "blind passager" i forbindelse med import af andre varer.

Ikke alle forbud i artikel 7 (1), vil være relevante for alle arter på den nationale liste. Det vil således være muligt at differentiere i forhold til den enkelte art, da effekten af et forbud er meget afhængig af, hvilken art, der er tale om. Ved udnyttelsen af bemyndigelsen, vil der for hver art på den nationale liste skulle tages stilling til, hvilke af de i artikel 7 (1), litra a-h, nævnte forbud, der skal gælde for den pågældende art.

Valget sker ud fra en faglig vurdering af effekten af forbuddet overfor en vurdering af artens spredningspotentiale og skadevirkninger på natur og mennesker sammenholdt med vurderinger af, om forbuddene vil være omkostningseffektive og skaber en logisk sammenhæng til eksisterende bekæmpelsestiltag og ud fra håndhævelsessynspunkter.

Det er hensigten, at forbuddet mod markedsføring, herunder handel, f.eks. vil blive anvendt i forhold til plantearter, hvor der er et kommercielt marked samtidig med, at der foregår en bekæmpelsesindsats eller, hvor den fortsatte handel vurderes at have betydning i forhold til spredning af arten. Et handelsforbud vil ofte være et effektivt middel til at forebygge spredning af en planteart, da det vil forhindre nyudplantninger. Et handelsforbud vil ofte blive mere effektivt, hvis det suppleres med et forbud mod udveksling og bytte af arten. De to virkemidler vil over tid kunne bidrage til udfasning af en invasiv planteart. Da pryddplanter er forholdsvis enkle at substituere vil et handelsforbud ofte have en effektiv forebyggende effekt samtidig med, at de erhvervsøkonomiske konsekvenser er begrænsede.

Det er hensigten, at forbuddet mod hold kun helt undtagelsesvist vil blive anvendt i forhold til invasive plantearter, da man herved kriminaliserer en række haveejere for at have planter, der var lovlige ved udplantningen, stående i deres haver, samtidig med, at det vil være meget vanskeligt at håndhæve dette forbud.

Det bemærkes, at forbuddene ikke må være i strid med Traktaten om den Europæiske Unions funktionsmåde.

Den foreslåede bemyndigelse i § 31 a, stk. 1, giver endvidere ministeren mulighed for at fastsætte regler om anvendelse af forordningens artikel 8, som vedrører oprettelse af et tilladelsessystem.

I medfør af den foreslåede bestemmelse vil der kunne fastsættes regler om muligheden for at virksomheder, institutioner, universiteter mv. som en dispensation fra forbuddene i artikel 7 (1), litra a-h, kan søge om tilladelse til de omfattede aktiviteter vedrørende arter på den nationale liste under strengt kontrollerede forhold, når dette sker for at udføre forskning eller ex-situ bevaring af arter på den nationale liste. Bemyndigelsen skal forstås i overensstemmelse med artikel 8, herunder vilkår heri.

Ved forskning forstås, jf. definitionen i forordningens artikel 3, nr. 8, "beskrivende eller eksperimentelt arbejde udført under regulerede betingelser for at opnå nye videnskabelige resultater eller for at udvikle nye produkter, herunder de første faser til identificering, karakterisering og isolering af invasive ikkehjemmehørende arters genetiske egenskaber ud over de egenskaber, som gør en art invasiv, i det omfang det er nødvendigt for at anvende disse egenskaber til at fremavle ikkeinvasive arter".

Ved ex-situ bevaring forstås, jf. definitionen i artikel 3, nr. 10, "bevaring af bestanddele af den biologiske mangfoldighed uden for deres naturlige levesteder."

Endelig kan bemyndigelsen i overensstemmelse med artikel 8, 2. pkt. anvendes til at fastsætte regler om, at der kan meddeles tilladelse til videnskabelig produktion og efterfølgende medicinsk anvendelse af invasive arter i visse begrænsede situationer, hvor anvendelsen af produkter, der stammer fra invasive ikkehjemmehørende arter, der er problematiske på nationalt niveau, er uundgåelig for at fremme menneskers sundhed.

For så vidt angår arter på EU-listen pålægger forordningens artikel 8 medlemslandene at oprette et sådan tilladelsessystem.

Danmark har opfyldt denne forpligtelse med bekendtgørelse om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter.

Med bemyndigelsen i den foreslåede § 31 a, stk. 1, kan ministeren bestemme, at det gældende tilladelsessystem også skal finde anvendelse for udførelse af forskning eller ex-situ bevaring af arter på den nationale liste, dvs. arter omfattet af regler fastsat i medfør af den foreslåede § 31 a, stk. 1.

Miljøstyrelsen vurderer, at der ikke er behov for at ændre i naturbeskyttelseslovens § 71, stk. 4, nr. 1, der bemyndiger ministeren til at fastsætte regler, som sikrer, at der ved myndighedernes stillingtagen til de opregnede tilladelser foretages en vurdering af planers eller projekters eventuelle påvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder. Dette begrundes med, at der ikke skal fastsættes regler i medfør af den foreslåede § 31 a, stk. 1, som vil gøre det muligt at opnå tilladelse til de af forbuddene i forordningens artikel 7 (1), litra a-h, omfattede aktiviteter med arter på den nationale liste, der kan påvirke internationale naturbeskyttelsesområder. Beskyttede arter omfattet af habitatdirektivets art. 12 og 13 er omfattet af bestemmelsen i lovens § 29 a, stk. 2, henholdsvis regler udstedt i medfør af lovens § 30, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse i 31 a, stk. 2, bemyndiger miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om en overgangsordning vedrørende selskabsdyr og erhvervsmæssige bestande af invasive arter, der omfattes af regler udstedt i medfør af den foreslåede bemyndigelse i § 31 a, stk. 1. Med muligheden for ministeren til at fastsætte regler om en overgangsordning vil der for eksempel kunne gives erhvervsdrivende adgang til i begrænset omfang og i en begrænset periode, at afhænde et evt. restlager.

En overgangsordning kan f.eks. sikre, at dyrehandlere får mulighed for i en nærmere afgrænset periode at afsætte vandplanter, der er kommet på den nationale liste, mod at information stilles til rådighed for købere, så spredning af arten forebygges.

Det er endvidere hensigten at anvende bemyndigelsen til at fastsætte regler om, at selskabsdyr, erhvervet inden et forbud mod hold trådte i kraft, vil kunne holdes på visse vilkår indtil de dør, herunder f.eks. at de ikke får adgang til at reproducere sig.

Overgangsordningen vil desuden kunne omfatte en overgangsordning for hold og transport af dyr på den nationale liste, når dette sker som led i udfasningen af den pågældende art, dvs. som et led i håndteringsforanstaltninger mod dyrearter på den nationale liste. Det svarer til den mulighed, der i dag er for, at institutioner mm. kan indgå aftale med Miljøstyrelsen om at modtage og opbevare dyrearter på EU-listen som led i udfasningen af arten, dvs. holde dem under kontrollerede forhold indtil de dør. Disse aftaler indgås på visse vilkår, der skal sikre, at arten ikke spreder sig. Dermed undgås situationer, hvor en art, der er kommet på EU-listen udsættes i naturen, fordi ejeren ikke længere ønsker at holde eller aflive dyret, og at individer, som indfanges fra naturen, kan afhændes og opbevares sikkert indtil de dør.

Til § 2

Til nr. 1.

I fodnoten til lovens titel indsættes, at loven gennemfører Kommissionens direktiv (EU) 2017/845 af 17. maj 2017 om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF for så vidt angår de vejledende lister over elementer, der skal tages hensyn til under udarbejdelsen af havstrategier.

Til nr. 2.

Bilag 1 består i at opstille en mere generel og systematisk liste over havmiljøets karakteristika, dvs. de naturlige elementer i havmiljøet, samt menneskelige belastninger og påvirkninger. Bilaget foreslås nyaffattet som følge af Kommissionens direktiv (EU) 2017/845 af 17. maj 2017 og gengiver teksten herfra.

Til § 3

Til nr. 1.

Lovforslagets § 1 træder i kraft 1. december 2017.

Til nr. 2.

Lovforslagets § 2 træder i kraft 7. december 2018, der er seneste rettidige tidspunkt for national implementering.

Til § 4

Lovforslaget gælder ikke for Grønland og Færøerne.